

LIETUVOS DARBO RINKOS MOKYMO TARNYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS
IR DARBO MINISTERIJOS

PATVIRTINTA

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarnybos direktoriaus
2007 m. vasario 19 d.
įsakymu.Nr. V(6)-45

DARBININKO, DIRBANČIO AUKŠTALPIO DARBUS

MOKYMO PROGRAMA

The job of a high scaler

Programos valstybinis kodas: 260086203
Suteikiama kvalifikacija: gali dirbti aukštalipio darbus
Mokymosi trukmė: 1 savaitė (40 val.)
Bazinis išsilavinimas: pagrindinis

MOKYMO PROGRAMA SUDERINTA:

(institucijos pavadinimas)

pirmininkas Darius Simanavičius
(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

2007 m. vasario mėn. 1 d.

Ekspertų komisijos išvados :

Darbininko, dirbančio aukštaliپیų darbus mokymo programa atitinka darbo rinkos profesinio mokymo programų reikalavimus ir yra tinkama mokyti darbininkus, dirbančius aukštaliپیų darbus darbo rinkos mokymo įstaigose.

Leonasas Gostautis
Vytautas Krasauskas
Antanas Sadalavicius

2007 m. 02 mėn. 01 d.

TURINYS

Darbininko, dirbančio aukštalipio darbus programos bendrasis apibūdinimas	3
Profesinės veiklos sritys, kompetencijos, mokymo tikslai	4
Darbininko, dirbančio aukštalipio darbus mokymo planas	6
Reikalavimai mokymo bazei	7
Reikalavimai mokymo personalui	7
Atskirų dalykų mokymo programos	8
Reikalavimai saugiam aukštalipio darbų atlikimui	8
Paaukštinimo priemonės	10
Alpinizmo įranga	12
Apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio	13
Darbuotojų sauga ir sveikata	15
Praktinis mokymas	16
Baigiamasis žinių tikrinimas ir vertinimas	18

DARBININKO, DIRBANČIO AUKŠTALIPIO DARBUS

PROGRAMOS BENDRASIS APIBŪDINIMAS

Įvairiose gamybos ir aptarnavimo bei paslaugų teikimo srityse yra dirbami aukštaliپیų darbai - statyboje (pastolių montavimas ir ardymas, stogų įrengimas ir remontas, rekonstrukcijos darbai ir kt.), montuojant įrengimus (didelių matmenų įrenginių surinkimas, atramų, bokštų montavimas bei kt.), energetikoje (veikiančių elektros įrenginių priežiūra ir remontas, atramų montavimas, dūmtraukių, signalinių šviestuvų priežiūra ir kt.), paslaugų teikimo sferoje (televizijos antenų įrengimas ir priežiūra, reklaminių stendų įrengimas, keitimas ir priežiūra, langų ir pastatų fasadų, gamybinių patalpų valymas bei kt.) ir pan. Tokiems darbams atlikti reikalingi kvalifikuoti darbininkai, sugebantys saugiai vykdyti darbus aukštyje. Dirbti pavojingus, aukštaliپیų darbus, leidžiama tik darbuotojams, įgijusiems specialių žinių, turintiems praktinių įgūdžių ir atestuoties nustatyta tvarka, bet ne jaunesniems negu 18 metų ir turintiems medicininę išvadą apie tinkamumą dirbti aukštyje. Ši programa yra parengta mokyti darbuotojus, vykdančius aukštaliپیų darbus, naudojant įvairias paaukštėjimo priemones, išskyrus alpinizmo ir speleologinę įrangą.

Mokymo programa parengta vadovaujantis Darbo rinkos profesinio mokymo programų bendraisiais reikalavimais. Mokymo programos tikslas besimokantiejiems suteikti žinių apie darbų, atliekamų aukštyje, ypatumus, saugaus darbo aukštyje organizavimo principus, reikalingas priemones dirbančiųjų saugumui užtikrinti, saugaus darbo atlikimo taisykles. Programa supažindina ir su alpinizmo technika bei įranga. Mokymosi trukmė numatyta 40 val.. Teoriniam mokymui skiriama 28 val., praktiniams užsiėmimams – 12 val. Programą galima naudoti kartu su profesine kvalifikacija teikiančiomis programomis, kai asmenys mokomi tam tikros statybininko specialybės (pvz. mūrininko, montuotojo, stogdengio ir pan.). Praktiniai užsiėmimai gali būti atliekami pramonės įmonėse ar mokymo įstaigos dirbtuvėse, kur sudarytos sąlygos reikalingų praktinių įgūdžių įsisavinimui atliekant aukštaliپیų darbus.

Baigę šią programą besimokantieji laiko egzaminą, kurį vykdo mokymo įstaigos vadovo sudaryta komisija. Išlaikiusiems egzaminą, išduodamas pažymėjimas (kodas 1114), suteikiantis teisę atlikti aukštaliپیų darbus, bei atestacijos pažymėjimas.

Mokymo programą parengė VšĮ Alytaus darbo rinkos mokymo centro vyresnioji profesijos mokytoja Jolita Urbanavičienė.

.....
J. Urbanavičienė

**PROFESINĖS VEIKLOS SRITYS, KOMPETENCIJOS,
MOKYMO TIKSLAI**

I. VEIKLOS SRITIS – Paaukštinimo priemonės, jų naudojimas		
Kompetencijos	Mokymo tikslai	Mokymo dalykai
1. Moka naudotis paaukštinimo priemonėmis, saugiai atlikti darbus nuo jų.	1.1. Žinoti paaukštinimo priemones, standartų reikalavimus joms, paskirti, techninius duomenis.	Paaukštinimo priemonės
	1.2. Išaiškinti darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų reikalavimus kopėčioms, pastoliams ir jų naudojimui.	
	1.3. Išiaiškinti kopėčių konstrukcijas, jų pastatymą, naudojimą.	
	1.4. Išnagrinėti savaeigių keltuvų, pakabinamų lopšių, bokštelių, kėlimo platformų ir kt. įrenginių naudojimui keliamus reikalavimus.	
		1.5. Išmokyti saugiai naudotis paaukštinimo priemonėmis.
2. Moka montuoti ir išmontuoti pastolius	2.1. Išnagrinėti pastolių konstrukcijas.	Paaukštinimo priemonės
	2.2. Išmokyti montuoti ir išmontuoti pastolius, juos tvirtinti ir perstatyti.	Paaukštinimo priemonės Praktinis užsiėmimas
	2.3. Žinoti metalinių pastolių įžeminimo ir remonto tvarką, jų priėmimo ir leidimo eksploatuoti tvarką.	Paaukštinimo priemonės
3. Žino alpinizmo įrangą, jos naudojimo ypatumus.	3.1. Žinoti alpinizmo įrangos naudojimo galimybes ir ypatumus.	Alpinizmo įrangą Praktinis užsiėmimas
II. VEIKLOS SRITIS – Asmeninės apsauginės įrangos nuo kritimo iš aukščio naudojimas		
Kompetencijos	Mokymo tikslai	Mokymo dalykai
4. Žino kolektyvines ir asmenines apsaugos priemones	4.1. Išaiškinti pagrindines apsaugos nuo kritimo iš aukščio organizavimo grafines schemas.	Apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio
	4.2. Supažindinti su darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatais ir pagrindiniais reikalavimais darbo vietų įrengimui.	
	4.3. Žinoti kolektyvines apsaugines nuo kritimo iš aukščio priemones.	
5. Moka naudotis asmenine apsaugine įranga nuo kritimo iš aukščio	5.1. Išnagrinėti asmeninę apsauginę įrangą naudojamą aukštalipio darbuose.	Apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio Praktinis užsiėmimas
	5.2. Išnagrinėti reikalavimus kūno saugos diržams, jų konstrukciją, išmokyti juos tinkamai užsidėti ir jais naudotis.	
	5.3. Išnagrinėti kritimą stabdančias sistemas (energijos sugertuvus, kritimo stabdytuvus, inkaravimo vedlines).	Apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio
	5.4. Žinoti aukštalipių gelbėjimo tvarką nukritus (pakibus ant apsaugos).	
	5.5. Mokyti naudotis asmenine apsaugine įranga nuo kritimo iš aukščio.	Praktinis mokymas

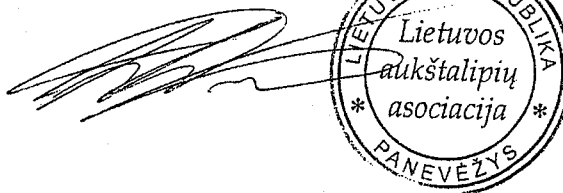
III. VEIKLOS SRITIS – Saugus aukštalipio darbų atlikimas		
Kompetencijos	Mokymo tikslai	Mokymo dalykai
6. Žino pagrindinius reikalavimus saugiam aukštalipio darbų atlikimui.	6.1. Išaiškinti aukštalipio darbams keliamus reikalavimus, profesinės rizikos veiksnius, pagrindines dinamikos sąvokas, jėgas, veikiant smūginei apkrovai.	Reikalavimai saugiam aukštalipio darbų atlikimui
	6.2. Žinoti darbų technologijos (vykdymo) projektų, technologinių kortelių, paskyrų – leidimų reikšmę saugiam darbui.	
	6.3. Žinoti pagrindines LR Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatas.	Darbuotojų sauga ir sveikata
	6.4. Žinoti instruktavimų rūšis	
	6.5. Žinoti nelaimingų atsitikimų, atliekant aukštalipio darbus, priežastis, priemones jiems išvengti.	
	6.6. Išaiškinti pagrindinius elektrosaugos ir priešgaisrinės saugos reikalavimus atliekant aukštalipio darbus.	
	6.7. Mokyti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam nelaimingo atsitikimo atveju	Darbuotojų sauga ir sveikata Praktinis užsiėmimas
7. Moka saugiai dirbti įvairius aukštalipio darbus	7.1. Išnagrinėti darbininko, dirbančio aukštalipio darbus, saugos ir sveikatos instrukciją.	Darbuotojų sauga ir sveikata
	7.2. Mokyti saugiai atlikti įvairius aukštalipio darbus.	Praktinis mokymas

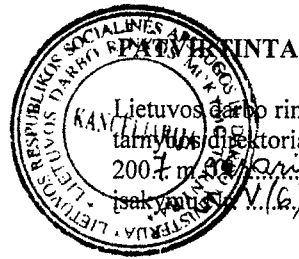
SUDERINTA:

(institucijos pavadinimas)

Dainius Simanavičius
(pareigos, vardas, pavardė, parašas)

2007 m. 02 mėn. 01 d.

DARBININKO, DIRBANČIO AUKŠTALIPIO DARBUS

MOKYMO PLANAS

Programos valstybinis kodas: 260086203

Suteikiama profesinė kategorija: gali dirbti aukštalipio darbus

Mokymosi trukmė: 1 savaitė 40 val.

Eil. Nr.	Dalyko pavadinimas	Skiriama valandų				Atsiskaitymo forma
		Iš viso	Teorijai	Pratyboms	Savaranikiškam darbui	
	I. TEORINIS MOKYMAS	36	28	8	-	
1.	Reikalavimai saugiam aukštalipio darbų atlikimui	6	6	-	-	E*
2.	Paaukštinimo priemonės	11	7	4	-	E*
3.	Alpinizmo įranga	3	2	1	-	-
4.	Apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio	9	7	2	-	E*
5.	Darbuotojų sauga ir sveikata	7	6	1	-	E*
	II. PRAKTINIS MOKYMAS	4	-	4	-	
	Iš viso:	40	28	12	-	

* E – iš šio dalyko klausimai įtraukiami į teorijos egzaminą.

I. REIKALAVIMAI MOKYMO BAZEI

1.1. Teoriniam mokymui reikalinga mokymo kabinetas, aprūpintas:

1.1.1. vaizdinėmis priemonėmis: pastolių, kopėčių maketais, asmenine ir kolektyvine apsaugine įranga nuo kritimo iš aukščio – kūno saugos diržais, kritimą stabdančiomis sistemomis, valdomais kritimo stabdytuvais, ir kt.

1.1.2. dalomąja medžiaga;

1.1.3. reikalingais norminiais dokumentais: įstatymais, nutarimais, standartais, instrukcijomis.

1.1.4. projekcine aparatūra (video aparatūra, kompiuteris su projektoriumi);

1.1.5. skaidruolėmis, stendais, informacija įvairiose laikmenose ir kt. ;

1.1.6. Literatūros sąrašas:

1. P. Čyras, V. Girmius ir kt. Profesinė sauga ir sveikata. Ergonomikos principai.- Vilnius. Technika, 2003.

2. LR vyriausybės nutarimas "Dėl pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo" Žin., 2002, Nr. 87 – 3751.

3. V. Kitinas. " Darbuotojų sauga ir sveikata statyboje". – Vilnius. Saulės spektras, 2003.

4. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje DT – 5-00 (Žin., 2001, Nr. 3-74).

5. STR 1.08.02:2002 " Statybos darbai"

6. Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės. Valstybės žinios, 2005, Nr. 26-852

7. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai.

8. Z. Ramonas, D. Čikotienė. Žmonių sauga. – VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2003.

9. Statybos inžinieriaus žinynas. Vilnius: Technika, 2004.

10. Darboviečių įrengimo bendrieji nuostatai (Žin., 1998, Nr.44-1224).

1.2. Praktiniams užsiėmimams reikalinga praktinio mokymo dirbtuvės ar darbo baras, aprūpintas: pastoliais, kopėčiomis, asmenine kolektyvine apsaugine įranga nuo kritimo iš aukščio – kūno saugos diržais, kritimą stabdančiomis sistemomis.

II. REIKALAVIMAI MOKYMO PERSONALUI

Darbo rinkos profesinį mokymą vykdančių profesijos mokytojų, dėstytojų praktinio mokymo instruktorių kvalifikacija turi atitikti Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintus bendruosius kvalifikacinius reikalavimus:

- turi būti įgijęs atitinkamą dalykinę kvalifikaciją aukštesniojoje ar aukštojoje mokykloje;
- turėti galiojantį aukštalipio darbų vadovo pažymėjimą;
- turėti trejų metų darbo patirtį darbuotojų saugos ir sveikatos srityje;
- turėti pedagoginių, psichologinių ir mokymo metodikos žinių pagrindus.

Be šių reikalavimų mokymą vykdančios mokytojai, dėstytojai ir praktinio mokymo instruktoriai turi atitikti ir Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatytus papildomus kvalifikacinius reikalavimus suaugusiųjų profesiniam mokymui, t.y. turi žinoti suaugusiųjų mokymo specifiką ir mokėti ją taikyti.

Pagal išvardintus reikalavimus pedagogų kvalifikacijai darbo rinkos profesijos mokytojai, dėstytojai ir praktinio mokymo instruktoriai privalo atestuotis ne vėliau kaip per vienerius metus nuo įsidarbinimo mokymo įstaigoje pradžios. Pedagoginė atestacija atliekama vadovaujantis darbo rinkos profesijos mokytojų atestacijos nuostatais. Pakartotinė atestacija vykdoma kas penkeri metai.

Tvirtinu:

Lietuvos darbo rinkos mokymo
tarybos direktorius T. Jovaiša
2007. m. gegužės 16 d.
išakymu Nr. V(6) - 49.

ATSKIRŲ DALYKŲ MOKYMO PROGRAMOS

1. REIKALAVIMAI SAUGIAM AUKŠTALIPIO DARBŲ ATLIKIMUI

1. **Dalyko paskirtis:** supažindinti besimokančius su mokymo programa, darbų aukštyje specifika, aukštųjų vykdomais darbais, terminais, naudojamais aukštųjų darbuose, profesinės rizikos veiksniais, kenksmingais ir pavojingais faktoriais.
2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** supažindinama su reikalingais asmeniniais žmogaus gebėjimais, sveikatos galimybėmis siekiant įgyti mokymo programoje numatytas kompetencijas.
3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** šis dalykas turi ryšį su kitais dalykais ir padeda suprasti jų svarbą.
4. **Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Is viso	Teoriniai	Taktiniai	Savaraiziamam mokymui
Išaiškinti aukštųjų darbams keliamus reikalavimus, profesinės rizikos veiksnius, pagrindines dinamikos sąvokas, jėgas, veikiant smūginei apkrovai.	Supažindinti su mokymo programa, egzaminų tvarka. Išaiškinti bendruosius reikalavimus darbuotojams dirbantiems aukštųjų darbus. Skirtumai ir panašumai su pramoniniu alpinizmu.	Reikalavimai dirbantiems aukštųjų darbus	1	1	-	-
	Supažindinti su darbų aukštyje, aukštųjų darbų sąvokomis, terminais, darbų specifika, pavojingų darbų sąrašų, kenksmingais ir pavojingais rizikos veiksniais, patiriama	Aukštųjų darbų specifika ir rizikos veiksniai. Pagrindinės dinamikos sąvokos, jėgos, veikiant dinaminei apkrovai. Psichologiniai ir fiziologiniai faktoriai veikiantys žmogų	2	2	-	-

Žinoti darbų technologijos (vykdymo) projektų, technologinių kortelių, paskyrų – leidimų reikšmę saugiam darbui.	smūgine apkrova krentant. Supažindinti su darbų technologijos (vykdymo) projektais, paskyromis – leidimais, jų reikšmę saugiam darbui. Aukštalaipio darbų atlikimas, vykdant ardymo, rekonstrukcijos ir remonto darbus, saugus stogų įrengimas ir remontas, metalinių, gelžbetoninių konstrukcijų montavimas, kt. darbai, naudojant paaukštinimo priemones. Pavojingų zonų nustatymas.	aukštyje, krentant. Darbų technologijos (vykdymo) projektai, technologinės kortelės, schemos, jų sudarymas ir reikšmė saugiam darbui. Paskyros – leidimai. Saugus aukštalaipio darbų atlikimas	1	1	-
Viso:			6	6	-

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Apklaus

6. Reikalingi materialieji ištekliai ir jų trumpas apibūdinimas:

6.1. Šiam mokymo dalykui reikalingas kabinetas.

6.2. Techninės mokymo priemonės: video aparatūra, kompiuteris su projektoriumi.

6.3. Metodinės mokymo priemonės: dalomoji medžiaga, skaidruolės, plakatai, schemos.

6.4. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:

1. P. Čyras, V. Girmius ir kt. Profesinė sauga ir sveikata. Ergonomikos principai.- Vilnius. Technika, 2003.
2. LR vyriausybės nutarimas "Dėl pavojingų darbų sąrašo patvirtinimo" Žin., 2002, Nr. 87 - 3751
3. V. Kitinas. " Darbuotojų sauga ir sveikata statyboje". – Vilnius. Saulės spektras, 2003.
4. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje DT – 5-00 (Žin., 2001, Nr. 3-74).
5. STR 1.08.02:2002 " Statybos darbai" 1 priedas.
6. Aukštalaipio netipinių darbų organizavimas, naudojant alpinistinius metodus.- Vilnius. 2000.
7. LR socialinės apsaugos ir darbo ministrės ĮSAKYMAS, 1999 m. gruodžio 22 d. Nr. 102. Dėl darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo. Su šiuo įsakymu susiję pakeitimai : 2002 09 06 d. įsakymo pakeitimas Nr. 108 ir 2005 m. 10 17 d. įsakymo pakeitimas Nr. A1-271.
8. Darboviečių įrengimo statybvietėje bendrieji nuostatai (Žin., 1999 01 15, Nr. 7-155).

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

2. PAAUKŠTINIMO PRIEMONĖS

1. **Dalyko paskirtis:** supažindinti su paaukštinimo priemonėmis, suteikti žinių apie jų rūšis, technines charakteristikas, jų montavimą, išmontavimą, tvirtinimą, saugų naudojimą.
2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** paruošti kvalifikuotą darbuotoją, gebantį teisingai parengti paaukštinimo priemones darbu ir jomis naudotis.
3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** siejamas su asmeninės apsauginė įrangos nuo kritimo iš aukščio ir darbuotojų saugos ir sveikatos dalykais.
4. **Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teoriniai	Praktiniai mokymai	Savaraškiniai darbai
Žinoti paaukštinimo priemones, standartų reikalavimus joms, paskirti, techninius duomenis. Išaiškinti darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų reikalavimus kopėčioms, pastoliams ir jų naudojimui. Išsiaiškinti kopėčių konstrukcijas, jų pastatymą, naudojimą.	Supažindinti su paaukštinimo priemonių rūšimis: darbinėmis pakylomis - platformomis, kopėčiomis, lipynėmis, mobiliais bokšteliais, klotiniais, pastoliais.	Paaukštinimo priemonių rūšys, standartai	1	1	-	-
Išnagrinėti savaeigių keltuvų, pakabinamų lopsių, bokštelių, kėlimo platformų ir kt. įrenginių naudojimui keliamus reikalavimus	Supažindinti su kopėčių asortimentu. Išaiškinti darbus galimus dirbti nuo kopėčių, reikalavimus kopėčių naudojimui. Supažindinti su savaeigiais keltuvais, pakabinamais lopsiais, bokšteliais, kėlimo platformomis ir jų konstrukcija, techninėmis charakteristikomis, saugiu darbu naudojant šias paaukštinimo priemones.	Kopėčios. Joms keliami reikalavimai. Reikalavimai vykdomiems darbams nuo kopėčių.	1	1	-	-
Išnagrinėti pastolių konstrukcijas.	Išnagrinėti pastolių konstrukcijas, technines charakteristikas, reikalavimus pastolių naudojimui.	Savaeigiai keltuvai, pakabinami lopsiai, bokšteliai, kėlimo platformos. Pastoliai, jų rūšys, konstrukcija. Saugus darbas ant pastolių.	2	2	-	-

	technines charakteristikas, reikalavimus pastolių naudojimui.	Saugus darbas ant pastolių.	2	2	-	-
Žinoti metalinių pastolių įžeminimo ir remonto tvarką, jų priėmimo ir leidimo eksploatuoti tvarką. Išmokyti montuoti ir išmontuoti pastolius, juos tvirtinti ir perstatyti.	Supažindinti su reikalavimais pastolių pastatymui, montavimo ir išmontavimo darbų eiliškumu, tvirtinimu. Praktiškai mokyti pastolius montuoti.	Pastolių montavimas, tvirtinimas, metalinių pastolių įžeminimas, priėmimas.	6	2	4	-
Viso:			11	7	4	-

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Besimokančiojo teorinės šio dalyko žinios vertinamos teorijos egzamino metu.

6. Reikalingi materialieji išteklių ir jų trumpas apibūdinimas:

- 6.1. Šiam mokymo dalykui reikalingas teorinio mokymo kabinetas ir mokymo dirbtuvės ar darbo baras praktiniam užsiėmimui.
- 6.2. Techninės mokymo priemonės: video aparatūra, kompiuteris su projektoriumi.
- 6.3. Metodinės mokymo priemonės: metodinė dalomoji medžiaga, skaidruolės, įmonių gaminančių ar platinančių paaukštinimo priemonės reklaminiai katalogai, video medžiaga (gali būti įvairiose laikmenose).
- 6.4. Maketai: kopėčių, bokštelio.
- 6.5. Rekomenduojamos literatūros ir kt. šaltinių sąrašas:

1. Saugos ir sveikatos taisyklės statyboje DT 5-00, saugos taisyklės dirbant su įrankiais bei įtaisais.

2. Paaukštinimo priemonių gamintojų gamintojų katalogai, gamintojų naudojimo instrukcijos.

3. Paaukštinimo priemonių standartai.

4. Prieiga per interneto svetainę: <http://www.estinoskonstrukcijos.lt>, <http://www.izhzaod.ru>, <http://www.pastoljai.lt>, <http://www.transrifus.lt>, <http://www.ramirent.lt>, <http://www.baumann-mosfostal.siedlce.com>, <http://www.steigtechnik.de>, <http://www.zarges.de>, www.murameda.lt, ir kt.

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

3. ALPINIZMO ĮRANGA

1. Dalyko paskirtis: supažindinti su naudojama alpinizmo įranga įvairiuose statybos darbuose bei aptarnavimo sferose.
2. Dalyko ryšys su programos tikslais: besimokančiuosius supažindinti su naudojama aukštalipio darbuose alpinizmo įranga.
3. Dalyko ryšys su kitais dalykais: šis dalykas siejamas su paaugštinimo priemonių dalyku.
4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teoriniai	Praktiniai	Savaraikiški darbai
Žinoti alpinizmo ir speleologinę įrangą, jos naudojimo galimybes ir ypatumus.	Supažindinti su alpinizmo ir speleologine įranga naudojama aukštalipio darbuose.	Naudojama alpinizmo įranga.	2	1	1	-
	Supažindinti su darbais atliekamais kybant, kopiant.	Darbai atliekami naudojant alpinizmo įrangą. Apsauga nuo kritimo iš aukščio. Viso:	1	1	-	-
			3	2	1	-

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Vykdomas pokalbis.
6. Reikalingi materialieji išteklių ir jų trumpas apibūdinimas:
  - 6.1. Šiam mokymo dalykui reikalinga teorinio mokymo kabinetas.
  - 6.2. Techninės mokymo priemonės: video aparatūra, kompiuteris su projektoriumi.
  - 6.3. Metodinės mokymo priemonės: dalomoji medžiaga, alpinizme naudojamos įrangos pavyzdžiai (virvės, apraišos, kobiniai, skridiniai ir kt.)
  - 6.4. Rekomenduojamos literatūros sąrašas:
    1. Aukštalipio netipinių darbų organizavimas naudojant alpinistinius metodus. – Vilnius. 2000 m.
    2. LST EN 892:2002. Alpinizmo ir kopimo įranga. Dinaminės alpinizmo virvės. Saugos reikalavimai ir bandymo metodai.
    3. LST EN 813:2002. Asmeninė apsauginė įranga apsaugai nuo kritimo iš aukščio. Sėdimieji diržai.
    4. Prieiga per interneto svetainę: <http://www.aukstalipiai.com> ir kt.

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

4. APSAUGINĖ ĮRANGA NUO KRITIMO IŠ AUKŠČIO

1. Dalyko paskirtis: Supažindinti su kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsauginėmis nuo kritimo iš aukščio priemonėmis ir įranga.
2. Dalyko ryšys su programos tikslais: dalykas padeda išaiškinti apsaugojimo nuo kritimo būdus.
3. Dalyko ryšys su kitais dalykais: dalykas siejamas su visais mokymo dalykais.
4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savarankiškam darbui
Išnagrinėti asmeninę apsauginę įrangą naudojamą aukštalipio darbuose. Išnagrinėti reikalavimus kūno saugos diržams, jų konstrukciją, išmokyti juos tinkamai užsidėti ir jais naudotis.	Supažindinti su darbuotojų aprūpinimo apsauginėmis priemonėmis nuostatais. Išaiškinti apie aukštalipio darbuose naudojamą asmeninę apsauginę įrangą ir jos paskirtį – kūno saugos diržus, lynus, diržų kobinių tvirtinimo vietas.	Asmeninė apsauginė nuo kritimo iš aukščio įranga, paskirtis. Kūno saugos diržai ir jų charakteristikos, naudojimo instrukcija	4	2	2	-
Išnagrinėti kritimą stabdančias sistemas (energijos sugertuvus, kritimo stabdytuvus, kritimo stabdytuvus, inkaravimo vedlines).	Supažindinti su energijos sugertuvais, kritimo stabdytuvais, inkaravimo vedlinėmis, ir kt. sistemos komponentais.	Kritimą stabdančios sistemos.	2	2	-	-
Supažindinti su darboviečių įrengimo nuostatais ir pagrindiniais reikalavimais darbo vietų įrengimui. Žinoti kolektyvines apsaugines nuo kritimo iš aukščio priemones. Žinoti aukštalipių gelbėjimo tvarką	Supažindinti su darboviečių įrengimo statybvietėse bendraisiais nuostatais. Aptvertimai, apsauginiai stogeliai ir kt. reikalingos priemonės.	Kolektyvinės apsauginės nuo kritimo priemonės, jų įrengimas	1	1	-	-
	Supažindinti su gelbėjimo tvarka ir	Aukštalipio gelbėjimas	1	1	-	-

nukritus (pakibus ant apsaugos)	veiksmams.				
Išaiškinti pagrindines apsaugos nuo kritimo iš aukščio organizavimo grafines schemas.	Išaiškinti apsaugos organizavimo ypatumus.	Kritimas. Apsaugos nuo kritimo organizavimo pagrindinės grafinės schemas	1	1	-
			9	7	2

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Besimokančiojo žinios iš šio dalyko vertinamos kvalifikacijos egzamino metu, atsižvelgiant į kūno saugos diržų ir kt. priemonių eksploatacijos reikalavimų žinojimą.

6. Reikalingi materialieji ištekliai ir jų trumpas apibūdinimas:

6.1. Šiam mokymo dalykui reikalinga teorinio mokymo klasė.

6.2. Techninių mokymo priemonių sąrašas: rašomoji lenta, asmeninė ir kolektyvinė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio – kritimą stabdančios sistemos, kūno saugos diržai, valdomieji kritimo stabdytuvai ir kt.

6.3. Metodinės mokymo priemonės: dalomoji medžiaga, skaidrės, įmonių gamintojų prospektai, video medžiaga (gali būti įvairiose laikmenose).

6.4. Rekomenduojamos literatūros ir kitų šaltinių sąrašas:

1. Įmonių gamintojų kūno saugos diržų naudojimo instrukcijos.
2. V. Kitinas. "Darbuotojų sauga ir sveikata statyboje". – Vilnius. Saulės spektras, 2003.
3. LST EN 353-1:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. 1 dalis. Valdomieji kritimo stabdytuvai, tvirtinami prie standžiosios inkaravimo vedlinės.
4. LST EN 353-2:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. 2 dalis. Valdomieji kritimo stabdytuvai, tvirtinami prie lankščiosios inkaravimo vedlinės.
5. LST EN 354:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. Saugos diržų kobiniai.
6. LST EN 355:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. Energijos sugertuvai.
7. LST EN 360:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. Įtraukiamieji kritimo stabdytuvai.
8. LST EN 361:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. Kūno saugos diržai.
9. LST EN 363:2003. Asmeninė apsauginė įranga nuo kritimo iš aukščio. Kritimą stabdančios sistemos.
10. Prieiga per interneto svetainę: <http://www.aap.lt>, <http://www.notabene.lt>, <http://www.uvex.lt> ir kt.

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

5. DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA

1. **Dalyko paskirtis:** supažindinti besimokančius su darbuotojų saugos ir sveikatos nuostatomis ir reikalavimais saugiam darbui, darbuotojų mokymo, instruktavimo, atestavimo tvarka, priešgaisrinės saugos, elektros saugos taisyklėmis, nelaimingų atsitikimų priežastimis, tyrimo tvarka. Atnaujina žinias apie pirmosios pagalbos suteikimą nukentėjusiam.
2. **Dalyko ryšys su programos tikslais:** šis dalykas padeda suprasti saugaus darbo svarbą.
3. **Dalyko ryšys su kitais dalykais:** siejamas su visais mokymo dalykais.
4. **Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:**

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savaraškiniam darbui
Žinoti pagrindines LR Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatas.	Supažindinti su pagrindinėmis LR Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatomis bei kt. norminiais dokumentais, susijusiais su pavojingais darbais.	Darbuotojų sauga ir jos svarba	1	1	-	-
Žinoti instruktavimų rūšis, išnagrinėti darbininko, dirbančio aukštalipo darbus, saugos ir sveikatos instrukciją.	Supažindinti su darbuotojų mokymo ir atestavimo tvarka, instruktavimų rūšimis. Nagrinėti aukštalipo darbų saugos ir sveikatos instrukciją.	Darbuotojų mokymo, atestavimo ir instruktavimo tvarka. Dirbančio aukštalipo darbus saugos ir sveikatos instrukcija	2	2	-	-
Žinoti nelaimingų atsitikimų, atliekant aukštalipo darbus, priežastis, priemones jiems išvengti.	Supažindinti su nelaimingų atsitikimų atliekant aukštalipo darbus statistika, priežastimis, nelaimingų atsitikimų tyrimo tvarka, veiksmais įvykus nelaimingam atsitikimui.	Nelaimingų atsitikimų priežastys, jų tyrimas, prevencija	1	1	-	-
Išaiškinti pagrindinius elektros saugos ir priešgaisrinės saugos reikalavimus atliekant aukštalipo darbus.	Žinoti priešgaisrinės saugos reikalavimus, pirmines gaisro gesinimo priemones, elektros saugos reikalavimus.	Priešgaisrinės saugos ir elektros saugos reikalavimai dirbant aukštalipo darbus	1	1	-	-

atliekant aukštąjį darbą.	gesinimo priemonės, elektros saugos reikalavimus.	aukštąjį darbą
Mokyti suteikti pirmąją pagalbą nukentėjusiam nelaimingo atsitikimo atveju	Žinoti pirmosios pagalbos suteikimo būdus.	Pirmosios pagalbos suteikimas nukentėjusiam
Viso:		2 1 1 -
		7 6 1 -

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Besimokančiojo žinios iš šio dalyko vertinamos teorinio egzaminu metu.
6. Reikalingi materialieji išteklių ir jų trūpimas apibūdinimas:
  - 6.1. Šiam mokymo dalykui reikalingas mokymo kabinetas.
  - 6.2. Techninės mokymo priemonės: grafoprojektorius, video aparatūra.
  - 6.3. Metodinės mokymo priemonės: darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos, LR Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas, nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, dalomoji medžiaga, plakatai, skaidruolės priešgaisrinės saugos, elektros saugos, pirmosios pagalbos suteikimo temomis.
  - 6.4. Rekomenduojamos literatūros ir kitų šaltinių sąrašas:

1. Bendrosios priešgaisrinės saugos taisyklės. Valstybės žinios, 2005, Nr. 26-852.
2. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai.
3. Z. Ramonas, D. Čikotienė. Žmonių sauga. – VSI Šiaulių universiteto leidykla, 2003.
4. P. Čyras, V. Girmius ir kt. Profesinė sauga ir sveikata. Ergonomikos principai. – Vilnius. Technika, 2003.
5. Pirmos pagalbos teikimo instrukcija. – Vilnius, 2006.
6. Prieiga per interneto svetainę: <http://www.vdi.lt>, <http://osha.vdi.lt> ir kt.

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

6. PRAKTINIS MOKYMAS

1. Dalyko paskirtis: išmokyti teisingai naudotis asmenine ir kolektyvine apsaugine įranga (kūno saugos diržais, kritimo stabdytuvais ir kt.) atliekant įvairius aukštąjį darbą.
2. Dalyko ryšys su programos tikslais: šis dalykas padeda praktiškai įsisavinti asmeninės apsauginės įrangos panaudojimą.
3. Dalyko ryšys su kitais dalykais: siejamas su visais mokymo dalykais.

4. Mokymo tikslai, dalyko turinys, valandų skaičius:

Mokymo tikslai	Dalyko mokymo uždaviniai	Dalyko turinys (temų ir potemių pavadinimai)	Valandų skaičius			
			Iš viso	Teorijai	Praktiniam mokymui	Savaran kiškam darbui
Mokyti saugiai atlikti įvairius aukštalipio darbus.	Praktinis aukštalipio darbų atlikimas panaudojant asmeninę ir kolektyvinę apsauginę įrangą, vadovaujant atestuotam aukštalipio darbų vadovui.	Praktinis mokymas	4	-	4	-
Iš viso:			4	-	4	-

5. Vertinimo forma ir vertinimo kriterijai, baigus dalyko mokymąsi. Praktinio mokymo metu atlikti darbai įvertinami balais pagal dešimtbale vertinimo skalę.

6. Reikalingi materialieji išteklių ir jų trumpas apibūdinimas:

- 6.1. Šiam mokymo dalykui reikalingos mokomosios dirbtuvės ar darbo baras įmonėje su įrengta darbo vieta aukštalipio darbui atlikti.
- 6.2. Techninės mokymo priemonės: kūno saugos diržai, kritimą stabdanti sistema.
- 6.3. Metodinės mokymo priemonės: naudojamų techninių mokymo priemonių eksploatacijos instrukcijos.

Programą parengė: Jolita Urbanavičienė

BAIGIAMASIS ŽINIŲ TIKRINIMAS IR VERTINIMAS

Baigiamasis žinių patikrinimas organizuojamas vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais.

Besimokančiųjų žinios vertinamos pagal mokymo centro sudarytus ir patvirtintus egzaminų klausimus, iš mokymo plane nurodytų mokymo dalykų. Pagal egzaminų klausimus gali būti parengtas testas.

Besimokančiųjų žinias tikrina mokymo institucijos (įstaigos) vadovo įsakymu sudaryta, ne mažiau trijų asmenų komisija, kurios pirmininku skiriamas vienas iš komisijos narių. Atestacinės komisijos sudėtyje turi būti įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistas, asmuo, turintis galiojantį aukštalipio darbų vadovo pažymėjimą. Profesijos mokytojas, vykdęs mokymą egzaminuojamoje grupėje, egzamine gali dalyvauti tik patariamąjo balso teise.

Sėkmingai baigusiems mokymo programą, gavusiems praktinio mokymo teigiamą įvertinimą ir išlaikiusiems teorijos egzaminą, išduodamas nustatytos formos pažymėjimas (lygmuo 1114) su įrašu, kad gali dirbti aukštalipio darbus ir atestacijos pažymėjimas.

Neišlaikiusiems baigiamojo egzamino, pakartotinai egzaminą leidžiama laikyti ne anksčiau kaip po 2 savaičių.